

**QORTI ĊIVILI
(SEZZJONI FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
JACQUELINE PADOVANI GRIMA LL.D., LL.M. (IMLI)**

Seduta ta' nhar il-11 ta' Mejju 2022

Rikors Numru : 244/2021 JPG

Kawza Numru : 18

**OO f'isimha u ghan-nom tal-bint
minuri AT**

Vs

JT

U

Direttur tar-Registru Pubbliku

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ta' OO pro et noe datat 6 ta' Ottubru 2021, a fol 1 et seqq., li jaqra hekk:

- 1. Illi r-rikorrenti OO u l-konvenut JT izzewgu nhar il-hmistax ta' Marzu tas-sena elfejn u erbgha (15/03/2004) (Dok A)*
- 2. Illi matul iz-zwieg taghhom, u cioe' nhar f'X twieldet il-minuri AT u dan kif anke jirrizulta mic-certifikat tat-twelid hawn anness u mmarkat Dok B u stante li fil-mument tat-twelid tat-tifla, l-esponenti kienet ghadha legalment mizzewga lill-konvenut, din giet irregistrata bhala bintu anke jekk mhix tieghu;*

3. *Illi jirrizulta dan il-fatt gie anke ikkonfermat b'testijiet genetici mwettqa minn Dr. Marisa Cassar f'April tas-sena elfejn u wiehed u ghoxrin (2021) (Dok C);*
4. *Illi fil-fatt fil-kuntratt ta' separazzjoni tal-kontendenti, huma indirizzaw dil-kwistjoni wkoll (Dok D) u kienu qablu li l-konvenut kien ser jibda proceduri sabiex il-Minuri titnehha minn fuq ismu; haga li sal-lum m'ghamilx u konsegwentement l-esponenti pprosegwiet f'dil-istanza;*
5. *Illi ghalhekk l-esponenti ghandha interess illi tipprosegwi b'kawza ad hoc biex il-minuri ma tibqax maghrufa bhala bint il-konvenut;*
6. *Illi stante t-trepass tas-sitt xhur mit-twelid tal-bint minuri, l-esponenti ipprosegwiet b'rikors ai termini tal-artikolu 72 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta u b'digriet tat-tmienja u ghoxrin ta' Settembru tas-sena elfejn u wiehed (28/09/2021) hawn anness u mmarkat Dok E, giet awtorizzata tipprosegwi f'dil-istanza;*

Jghidu ghalhekk l-intimat, ghaliex m'ghandhiex dina l-Onorabbli Qorti:

1. *Tiddeciedi u tiddikjara illi l-konvenut JT mhux il-missier naturali u bijologiku tal-minuri AT;*
2. *Konsegwentement tordna li jithassru d-dettalji tal-konvenut JT mil-kolonna "isem u kunjom u post tat-twelid tal-missier" mic-certifikat tat-twelid tal-minuri AT u jigu sostitwiti bil-kliem, "missier mhux maghruf";*
3. *Tordna lill-intimat Direttur tar-Registru Pubbliku sabiex jaghmel dawk il-korrezzjonijiet mehtiega fl-istess certifikat tat-twelid tal-minuri u dan ghall-finijiet u l-effetti kollha tal-ligi.*
4. *Tordna lill-intimat Direttur tar-Registru Pubbliku, jekk ikun il-kaz, jaffettwa l-korrezzjonijiet opportuni f'kull att iehor relattiv u sussegwenti ghall-imsemmija certifikati tat-twelid;*

Bl-ispejjez kontra l-intimati, jew min minnhom, li huma minn issa ingunti in subizzjoni.

Rat li l-atti tar-rikors promotur, d-digriet u tal-avviz tas-smiegh gew debitament notifikati skond il-ligi;

Rat ir-risposta ta' tad-Direttur tar-Registru Pubbliku, datata 2 ta' Novembru 2021 a fol 20 et seqq., li taqra hekk:

- 1. Illi preliminarjament, l-esponenti jeċċepixxi illi l-attriċi ma ddikjaratx fuq liema artikolu tal-ligi hija qiegħda ssejjes il-kawża istanti u għaldaqstant għandha tiddikjara dan sabiex b'hekk l-esponenti jkun f'qagħda aħjar li jkun jista' jwieġeb. Kwindi, f'dawn iċ-ċirkostanzi l-esponenti, bil-permess ta' din l-Onorabbli Qorti, umilment qiegħed jirriserva u jzomm sħiħ id-dritt tiegħu li jressaq eċċezzjonijiet ulterjuri jekk ikun il-każ, u dan wara li r-rikorrenti tindika fuq liema dispożizzjoni tal-ligi hija qiegħda tesperixxi l-proċeduri istanti;*
- 2. Illi għal dak li jikkonċerna l-mertu tal-kawża, l-esponenti mhuwiex edott mill-fatti li ġew iddikjarati fir-rikors ġuramentat u għalhekk dwar il-mertu huwa jirrimetti ruħu għad-deċiżjoni ta' din l-Onorabbli Qorti, salv pero' li l-provi miġjubin għandhom ikunu l-aħjar u sodisfaċenti f'għajnejn il-ligi;*
- 3. Illi mingħajr preġudizzju għall-premess, ir-rikorrenti trid tegħleb il-preżunzjoni legali maħluqa tramite l-Artikolu 81 tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta billi adegwatament u b'mod konvinċenti turi li l-pussess ta' stat tal-minuri AT ma jaqbilx mal-att tat-twelid tagħha;*
- 4. Illi r-rikorrenti għandha fuqha l-oneru li ġġib il-prova illi fiż-żmien bejn it-tliet mitt ġurnata u l-mija u tmenin ġurnata qabel it-twelid ta' bintha minuri, hija wettqet adulterju u di piu' trid tipprowa, inter alia, tramite r-riżultat ta' testijiet ġenetiċi illi għandhom jiġu maħlufa mill-persuna teknika illi wettqithom, illi l-intimat JT mhux il-missier naturali tal-imsemmija minuri;*
- 5. Illi bla preġudizzju għal dak premess, l-esponenti huwa tal-umli fehma illi jkun fl-aħjar interess tal-minuri AT illi tkun taf min hu l-missier naturali tagħha. Għaldaqstant, jekk jintlaqgħu t-talbiet attriċi, ikun ta' benefiċċju u xieraq illi l-attriċi OO tispeċifika min hu l-missier naturali tal-minuri sabiex b'hekk dan ikun jista' jiġi msejjaħ fil-proċeduri istanti;*

6. *Illi bla preġudizzju għas-suespost, il-partijiet kontendenti għandhom jiddeċiedu b'mod definittiv liema kunjom għandha tassumi l-minuri AT;*
7. *Illi subordinatament, u dejjem bla ħsara għas-suespost, f'każ li din l-Onorabbli Qorti tilqa' t-talbiet tar-rikorrenti, huwa importanti li l-kliem 'the said' li jinsab qabel isem JT, senjatament fil-kolonna u fir-ringiela fejn hemm indikat it-tagħrif dwar l-omm, għandhom ukoll jiġu kkanċellati mill-Att tat-Twelid tal-minuri AT, innumerat Y, kopja ta' liema qed tiġi hawn annessa u mmarkata Dok. DRP 1;*
8. *Illi fir-rigward tar-raba' talba attriċi, l-esponent jissottometti illi f'każ li jkunu meħtieġa korrezzjonijiet f'atti tal-istat ċivili oħrajn, dawn l-atti jridu jiġu indikati mir-rikorrenti bin-numru tal-att u s-sena relattiva tagħhom. Illi għalhekk, f'każ li din l-Onorabbli Qorti tilqa' t-talbiet attriċi u tordna t-tibdil rikjest mir-rikorrenti, l-esponent umilment jirrileva illi sabiex ikun hemm dan it-tibdil, ir-rikorrenti għandha tispeċifika liema huma dawn l-atti permezz tan-numru progressiv u s-sena ta' kull att relattiv;*
9. *Illi finalment, l-esponenti dejjem mingħajr preġudizzju għas-surriferit, jissottometti li fi kwalunkwe każ, l-azzjoni odjerna mhijiex attribwibbli għal xi għemil jew nuqqas ta' aġir tiegħu u għaldaqstant huwa m'għandux jiġi assoġġettat għall-ispejjeż tal-kawża istanti;*
10. *Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.*

Bl-ispejjeż kontra r-rikorrenti li qiegħda minn issa ingunta in subizzjoni.

Rat illi l-l-intimat kif assistit ipprezenta nota ta' ammissjoni seduta stante tat-28 ta' Frar 2022 (vide verbal datat 28 ta' Frar 2022, fol 31);

Rat illi l-attriċi kif assistita ddikjarat seduta stante illi lesta li tkopri l-ispejjeż ta' dawn il-proceduri, kemm tagħha kif ukoll dawk tal-intimati (vide verbal datat 28 ta' Frar 2022, fol 31);

Rat illi l-partijiet ddikjaraw ukoll seduta stante illi ma kellhomx aktar provi x'jipproducu jew trattazzjoni x'jagħmlu u stiednu l-Qorti tghaddi għas-sentenza (vide fol 40);

Rat in-Nota ta' JT datata 28 ta' Frar 2022 (Vide fol 34) li permezz taghha ddikjara illi ma huwiex il-missier naturali tal-minuri de quo;

Rat in-Nota tad-Direttur Registru Pubbliku datat 7 ta' Marzu 2022 a fol 38, li permezz taghha ddikjara li ma ghadx ghandu provi ulterjuri x'jaghmel u stieden il-Qorti tghaddi ghas-sentenza.

Ezaminat ix-xhieda bil-gurament;

Rat id-dokumenti ezebiti u l-atti kollha tal-kawza;

Ikkonsidrat:

Illi permezz ta' din l-azzjoni l-attrici qed titlob illi l-konvenut JT jigi dikjarat li mhuwiex il-missier naturali tal-minuri AT li twieldet f'X, liema tifla giet registrata mir-rikorrenti, u giet dikjarata bint JT kif jirrizulta mic-certifikat tat-twelid bin-numru ta'registrazzjoni Y a fol 5 tal-atti.

Illi l-presunzjoni legali illi tarbija koncepita matul iz-zwieg hija l-wild naturali tal-konjugi tal-mara li weldet it-tarbija hija biss presunzjoni *juris tantum* u dan kif ikkonfermat fis-sentenza ta' din il-Qorti diversament presjeduta fl-ismijiet *Diane Lia proprio et nomine vs Mohamed Melikechi u Direttur Registru Pubbliku*, per Onor. Imhallef Dr.Philip Sciberras:

Jinsab pacifikament stabbilit illi "din il-presunzjoni m'hijiex assoluta, imma biss 'juris tantum' u ssir 'juris et de jure' meta l-istat ta' tifel legittimu jirrizulta mhux biss mill-att tattwelid, imma wkoll bil-pussess ta' stat konformi ghal dak l-att," (Vol. XXXVII P II pg 768); Fi kliem iehor, "il principio 'pater is est quem iustae nuptiae demonstrant' e` applicabile in senso assoluto al solo caso in cui la filiazione fosse provata coll'atto di nascita` e con un possesso di stato conforme allo stesso... (Vide VOL XXIII P II pg 128)

L-Artiklu 70A tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta jipprovdi:

70A.(1) Meta tkun meħtieġa l-kjarifika tal-parentela naturali tal-wild:

- (a) il-konjuġi jista' jeħtieġ lill-konjuġi li wiled u lill-wild;*
 - (b) il-konjuġi li wiled jista' jeħtieġ lill-konjuġi u lill-wild;*
 - (ċ) il-wild jista' jeħtieġ liż-żewġ ġenituri; u*
 - (d) l-allegat ġenitur naturali jista' jeħtieġ liż-żewġ konjuġi u lill-wild, li jagħtu l-kunsens tagħhom għal test ġenetiku dwar il-parentela u li jaċċettaw li jittehdilhom kampjun ġenetiku xieraq għat-test skont id-dispożizzjonijiet tal-ligi viġenti.*
- (2) Meta jsir ir-rikors imsemmi fis-subartikolu (1) minn persuna li għandha dritt tikkjarifika, il-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) tista' teħtieġ lil kwalunkwe wiehed mill-konjuġi, lill-wild, u lil allegat ġenitur naturali, kif ikun il-każ, sabiex jagħtu l-kunsens tagħhom għal test ġenetiku dwar il-parentela u li jaċċettaw li jittehdilhom kampjun ġenetiku xieraq għat-test skont id-dispożizzjonijiet tal-ligi viġenti: Iżda fejn l-imsemmi kunsens ma jinghatax mill-partijiet, il-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) għandha tissostitwixxi dak il-kunsens li ma ngħatax u għandha tordna li jittiehed il-kampjun neċessarju.*
- (3) Fin-nuqqas ta' provi ġenetiċi u xjentifiċi, il-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) tista' tikkunsidra kwalunkwe evidenza oħra ppreżentata lilha li dik il-Qorti tqis bhala relevanti, inkluż illi tislet inferenzi mill-fatt illi persuna ma tkunx ipprovdiet kampjun ġenetiku minkejja li tkun giet ordnata li tagħti dak il-kampjun.*

Il-Qorti rat illi din il-kawza giet istwita mir-rikorrent kontra JT, li minnu hija ormai legalment separata. Il-Qorti rat ukoll illi r-rikorrenti giet awtorizzata tipprocedi b'din il-kawza in forza tad-digriet tagħha mogħti nhar it-28 ta' Settembru 2021 Vide Dok E u dana wara li pprezentat rikors appozitu fejn tablet l-awtorizzazzjoni sabiex tipprosegwi bil-kawza skont il-Ligi, stante t-trapass tas-sitt xhur mit-twelid tat-tifla minuri liema talba giet milqugħa permezz ta' digriet fuq citat. Illi

ghalhekk dan ir-rekwizit huwa sodisfatt.

Il-Qort rat ukoll illi l-partijiet isottoponew ruhhom ghat-testijiet genetici sabiex tigi accertata l-paternita' tal-minuri b'mod xjentifiku. Il-Qorti taghraf illi f'kazijiet bhal dawn il-prova regina huwa l-ezami xjentifiku tad-DNA. Kif intqal minn din il-Qorti diversament presjeduta:

“...f'kawzi bhal dawn, il-provi xjentifiċi u ġenetiċi huma l-prova regina u ghalhekk il-Qorti tista' tiddependi fuqhom minghajr analiżi ta' provi oħra u cioe jekk l-attriċi possibilmnt kellhiex relazzjonijiet sesswali ma' rġiel oħra, oltre l-konvenut...fiż-żmien tal-konċepiment tal-minuri...”¹

Il-Qorti rat illi skont ir-rapport guramentat ta' Dr. Marisa Cassar a fol 28 et seq, it-testijiet genetici li saru fuq il-konvenut JT, il-minuri AT u OO jstabilixxu illi konvenut mhuwiex il-missier bijologiku tal-minuri. Illi ghalhekk, u in vista tar-rapport guramentat ta' Dr. Marisa Cassar, il-Qorti tqis illi gie stabbilit b'mod car u inekwivoku, illi l-konvenut JT mhuwiex il-missier bijologiku tal-minuri.

Illi di piu' l-Qorti rat in-nota ta' ammissjoni ta' JT ipprezentata fit-28 ta' Frar 2022 li tinstab a Fol 34 tal-process li fiha JT jammetti li huwa mhuwiex in effett il-missier bijologiku tal-minuri.

Ghar-rigward il-kap tal-ispejjes, il-Qorti rat id-dikjarazzjoni tal-attriċi tat-28 ta' Frar 2022, a fol 31, li permezz tieghu obligat ruhha thallas l-ispejjes kollha tal-kawza inkluz dawk tad-Direttur tar-Registru Pubbliku.

Illi ghal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi tilqa' t-talbiet attriċi kif gej:

- 1. Tiddikjara illi l-intimat JT mhuwiex il-missier bijologiku tal-minuri, AT imwiolda f'X lill-attriċi OO;**

¹ A B vs C D et, Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) (Rik. Gru. Nru. 79/16) 25 April 2018.

2. Tordna lill-konvenut Direttur tar-Registru Pubbliku sabiex fiċ-ċertifikati tat-twelid tal-minuri AT, innumerat Y id-dettalji ta' missier it-tarbija, jhassar il-kliem "JT" u l-konnotati kollha tieghu u minflok inizzel id-dettalji 'missier mhux mgharuf'.

3. Tordna, illi l-minuri AT ghandha tigi maghrufa bil-kunjom O;

L-ispejjeż, inkluzi dawk tad-Direttur Registru Pubbliku, ghandhom jigu sopportati mill-attrici.

Moqrija

Mhallef Jacqueline Padovani Grima LL.D. LL.M. (IMLI)

**Lorraine Dalli
Deputat Registratur**